

Genom medvetna satsningar fyrdubblades antalet ST-läkare

För drygt sex år sedan fanns 100 ST-läkare i allmänmedicin i Region Skåne. Genom en bred politisk enighet och medvetna satsningar har antalet nu ökat till cirka 410. Arbetet inleddes med en noggrann kartläggning av antalet distriktsläkare, framtida pensionsavgångar och behov.

Text och foto:
Eva Nordin
Journalist

Eva Pulverer Marat är distriktsläkare och chef för primärvårdens utbildningsenhet i Region Skåne. På Distriktsläkarförningens ordförandekonferens i april berättade hon om viktiga framgångsfaktorer i rekryteringsarbetet.

Kartläggningen av antalet distriktsläkare i tjänst, där man också tar hänsyn till deltidsarbete, har varit ett bra sätt att tydliggöra behovet.

– Varje år görs en ST-plan som omfattar såväl privata som offentliga vårdcentraler. Det ger oss ett bra underlag för behovet av ST, samt en prognos och bedömning av behoven fem till tio år framåt. Det har också underlättat kommunikationen med förvaltningen och våra politiker, säger Eva Pulverer Marat.

Man har kunnat utöka antalet ST-block, och har också infört en särskild satsning för att locka andra specialister att specialisera sig i allmänmedicin.

Maria Gripemark arbetade som specialist i akutmedicin vid Skånes universitetssjukhus i

Lund då hon nappade på erbjudandet att utbilda sig till dubbelspecialist i allmänmedicin.

I en film från Region Skåne berättar hon om sitt beslut att lämna sin anställning på universitetssjukhuset för att bli specialist i allmänmedicin i primärvården.

– Jag tycker att det är spännande att få möjlighet komma nära patienterna och bygga mer långsiktiga relationer. Det är också kul att testa på att vara "riktig doktor" och få ett större helhetsansvar. Jag upplever även att jag med min bakgrund kan vara en tillgång för andra distriktsläkarkollegor.

Maria Gripemark är en av många sjukhusspecialister som med bibehållen lön fått gå en drygt treårig kompletterande specialistutbildning i allmänmedicin.

Parallella satsningar på ST

Satsningen på utbildning till dubbelspecialist riktar sig främst till specialister inom akutsjukvård,

Maria Gripemark jobbade som akutläkare men bytte till allmänmedicin. I en film från regionen berättar hon om fördelarna med att vara distriktsläkare.

”

Att kraftigt utöka antalet ST-platser kan leda till brist på randningsplatser för ST-läkarna. Ett pilotförsök med tandemmottagning pågår på hudkliniken i Malmö där två ST-läkare får träffa en patient tillsammans och lära sig av varandra.

internmedicin, geriatrik, psykiatri och barn-och ungdomsmedicin samt opererande specialiteter.

Som färdig dubbelspecialist i primärvården har man rätt till fyra timmars studietid per vecka samt en utbildningsdag per månad. Det finns även goda möjligheter till deltid och man slipper nattjousarbete.

– Det finns en stark politisk vilja i regionen att satsa på primärvården och på fler ST-tjänster, säger Eva Pulverer Marat, distriktsläkare och chef för primärvårdens utbildningsenhet, PUE, i Region Skåne.

Enheten är en del av Kompetenscentrum för Primärvård i Skåne med ansvar för fortbildning för de flesta yrkeskategorier inom primärvården. Enheten är även ansvarig för frågor som rör AT-samt ST-tjänstgöring.

Förutom att rekrytera fler dubbelspecialister i allmänmedicin till primärvården, görs även satsningar på att försöka få fler ST-läkare att sidotjänstgöra i primärvården. Även AT-läkarna försöker man rekrytera. Regelbundet arrangeras bland annat AT-bruncher med information om möjligheter till ST i allmänmedicin. Utöver de två större satsningarna ges även en möjlighet för sjukhusspecialister att prova på att arbeta i primärvården, exempelvis under jourledig tid.

– Vi har 12 ansvariga studierektorer för ST-utbildningen som är mycket engagerade och kompetenta. Vi har även en välfungerande administration med bra utarbetade dokument. Vi arbetar mycket med kvalitet, bland annat med något vi kallar pre-ST. Innan vårdcentralen beviljas utbildningsbidrag för ST-läkare måste chefen fylla i ett två sidor långt dokument.

Tandemmottagning för specialister

Samtliga ST-läkare i allmänmedicin ska ingå i en FQ-grupp (fortbildning och kvalitet) som träffas några timmar varje månad.

– Vi erbjuder digital fortbildning och vi producerar cirka fyra korta filmer varje år inom ett specifikt diagnosområde, det kan handla om gikt eller KOL. FQ-gruppen kan gemensamt ta del av filmerna i vårt webinarium och videotek.

Att kraftigt utöka antalet ST-platser kan leda till brist på randningsplatser för ST-läkarna. Ett pilotförsök med tandemmottagning pågår på hudkliniken i Malmö där två ST-läkare får träffa en patient tillsammans och lära sig av varandra. På förmiddagen har den ena huvudansvaret och på eftermiddagen växlar man över ansvaret till den andre.

– Det finns flera fördelar. Vi kan öka antalet utbildningsplatser med bibehållen kvalitet. Det blir också en ökad kompetens att gemensamt ta anamnes, undersöka och beskriva symtom och tillsammans försöka lösa fallet ihop. Mottagningen blir inte heller lika sårbar vid ledigheter och sjukfrånvaro, säger Eva Pulverer Marat.

De vårdcentraler som anställer dubbelspecialister får en högre ersättning och under ST-utbild-

Eva Pulverer Marat fick blommor efter sitt framträdande.

ningen betalar vårdcentralen endast 25 procent av lönen.

– Vi försöker också stötta chefer och förenkla information om ST-utbildningen. Vi har bland annat utarbetat ett dokument, Vägen till ST, en slags lathund för chefer som inte kan så mycket om specialistutbildningen.

En viktig framgångsfaktor, menar Eva Pulverer Marat, är att beredningsgruppen för ST i allmänmedicin har en tät kommunikation med koncernkontoret.

– Där arbetar en primärvårdsvänlig tjänsteman som har en bra och nära dialog med politiker och tjänstemän. Det innebär att vi upplever att vi har vind i seglen och politikernas öron. Det är äntligen fokus på primärvården.

Vilka är då utmaningarna? Eva Pulverer Marat menar att arbetsmiljön är ett stort bekymmer.

– Det är en utmaning som vi delar med många andra. Underbemanning är ett stort problem. På den vårdcentral där jag arbetar har fyra specialister i allmänmedicin gått vidare till annan verksamhet och arbetar i dag som skolläkare och inom företagshälsovård. Andra utmaningar är att locka andra specialister till tjänstgöring i primärvården. Det råder också brist på sidotjänstgöringar. Ska vi lösa de problem som råder behöver vi hjälpas åt. För vår del har det varit avgörande att få koncernkontorets och politikernas öron. Vi har blivit lyssnade på och kunnat föra givande diskussioner, ett viktigt skäl till varför vi har fått fler utbildningsplatser och därmed kunnat rekrytera fler ST-läkare, säger Eva Pulverer Marat. ■

”

Det finns en stark politisk vilja i regionen att satsa på primärvården och på fler ST-tjänster